

บทที่ ๗

บทสรุป

๑. สรุปผลการศึกษา

การเข้ารหัสเครื่องหมายสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เพื่อการสื่อสารสาธารณะ เป็นการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” ให้สื่อสารกับสาธารณะชนได้ โดยศึกษาจาก ปรากฏการณ์การใช้สัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นเครื่องมือและเครื่องหมายทางการสื่อสาร ด้วย วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก การวิเคราะห์หัตถบทและการเปรียบเทียบการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้าน เชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ทั่วประเทศกับการเข้ารหัสเป็นดัชนีโยง คู่ความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี และภาคอีสาน จากป้ายชี้ทาง จำนวน ๔๐ ป้าย ป้ายประวัติสถานที่ท่องเที่ยวจำนวน ๑๐ ป้าย และป้ายชื่อองค์กร/สถานที่/ โครงการจำนวน ๖ ป้าย รวมทั้งสิ้น ๕๖ ป้าย โดยใช้แนวคิดรูปแบบพื้นฐานทางการสื่อสาร การ ออกแบบกราฟิกในฐานะการสื่อสาร และสัญลักษณ์วิทยาเป็นแนวทางหลักในการศึกษา ดึงนำเสนอ รายละเอียดการวิเคราะห์แล้วในบทที่ ๔ บทที่ ๕ และบทที่ ๖

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” ในฐานะสื่อสำหรับสาธารณะชน มี ลักษณะเป็นภาพผสมดัชนีคือเป็นภาพเพราะเหมือน/คล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย เป็นดัชนีเพราะเมื่อเห็นลายก้นหอยบนเครื่องปั้นดินเผา ทำให้นึกโยงคู่ความสัมพันธ์กับเครื่องปั้น ดินเผาบ้านเชียง สถานที่ค้นพบคือแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง และสัญลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผา โบราณ โดยพบว่าภาพเหมือน/คล้ายลายก้นหอยของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง เป็นรหัสที่เปิดให้ ตีความเป็นอื่น จึงต้องใช้ร่วมกับภาพเหมือนเครื่องปั้นดินเผาเพื่อปิดให้ตีความเป็นสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” แม้จะเป็นลายก้นหอยประยุกต์หรือใช้สีอื่นที่ไม่ใช่สีแดงก็ตาม

ซึ่งแม้สัญลักษณ์ “บ้านเชียง” จะเป็นสัญลักษณ์ที่มีชื่อเสียงแต่ก็ได้หมายความว่า จะใช้ เป็นเครื่องมือและเครื่องหมายได้ในทุกสถานการณ์ และการใช้ด้วยคำควบคู่ไปกับสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” ก็ได้ทำให้เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ได้เสมอไป โดยต้องคำนึงถึงรหัสของสื่อ และบริบทสถานที่เพราะป้ายเป็นสื่อที่ผูกติดกับสถานที่ขึ้นอยู่กับว่าใช้ที่ไหน

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ ทางทั่วประเทศ ไม่เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ เพราะปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดง โบราณวัตถุที่พบจากแหล่งโบราณคดี มิใช่สัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ และเมื่อใช้เป็นสัญลักษณ์บนป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์บนถนนทางหลวงต้องปฏิบัติตามรหัสคือ กฎหมายตามพรบ.กรมทางหลวง ทำให้การเข้ารหัสเป็นป้ายรวมไม่เกิดประสิทธิผล ดังกล่าวถึงแล้ว

ในบทที่ ๔ จึงควรปรับปรุงป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติซึ่งเป็นชื่อยาว โดยควรเปลี่ยนเป็นป้ายเดี่ยวจะทำให้เพิ่มโอกาสในการอ่านชื่อสถานที่ท่องเที่ยวได้ทันและเห็นสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เพื่อเกื้อกูลภาษาผ่านชื่อ “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ” ให้เข้าใจลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยวได้ชัดแจ้งขึ้นว่าเป็นพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์บนป้ายประวัติสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ทั่วประเทศ ไม่เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์เพราะปิดให้ตีความเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี หรือเป็นเพียงภาพตัวแทนของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง/เครื่องปั้นดินเผาธรรมดาทั่วไปเท่านั้น มิใช่สัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ ดังกล่าวถึงแล้วในบทที่ ๕ การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี และภาคอีสาน เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์มากกว่าดังกล่าวถึงแล้วในบทที่ ๖

โดยแม้จะเป็นสารที่มีลักษณะเดียวกันคือต้องเกี่ยวพันกันระหว่างภาพเหมือน/คล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย กับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่/องค์กรและการจัดองค์ประกอบตามแนวตั้งจากบนลงล่างและแนวนอนจากซ้ายไปขวา ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับทั้งรหัสภาพและภาษา แต่สารที่เกิดจากการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง เป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้จากการเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมที่เคยเห็นเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงจนจดจำลักษณะเฉพาะตัวคือลายก้นหอยได้และมีความรู้เกี่ยวกับประเภทแหล่งที่ค้นพบและจังหวัดที่ตั้ง เพื่อเป็นความรู้อ้างอิงกลับไปความหมายสากลคือเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงพบจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี ภาคอีสานตอนบนของประเทศไทย ซึ่งเป็นความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในภาคอีสานของไทย เพื่อเชื่อมต่อกับความรู้จากการเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมที่อ่านหนังสือจากบนลงล่างและจากซ้ายไปขวาเป็นความรู้อ้างอิงกลับไปความหมายสากลในการเชื่อมต่อรหัสภาพและภาษาบนสื่อป้ายให้เกิดเป็นสาร ซึ่งเป็นความรู้ของสาธารณชนทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

เมื่อเปรียบเทียบกับสารที่เกิดจากการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางทั่วประเทศและป้ายประวัติสถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ทั่วประเทศ พบว่าเป็นสารที่ต้องการความรู้ที่ซับซ้อนมากกว่าที่กล่าวถึงข้างต้น ซึ่งเป็นความรู้แบบไทยโดยเฉพาะมิใช่ความรู้สากล คือความรู้จากการเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมไทยว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาโบราณที่พบจากแหล่งโบราณคดี ซึ่งเก็บ

รักษาและจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์เป็นความรู้อ้างอิง เพื่อเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑ์" และความรู้จากการเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมไทยว่าพิพิธภัณฑ์เป็นที่เก็บของเก่าที่ขุดพบจากแหล่งโบราณคดีและของเก่าส่วนใหญ่คือเครื่องปั้นดินเผา

และความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย คือความรู้เกี่ยวกับประเภทและการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่ง และความรู้ว่าเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงมีชื่อของจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ทั่วไป จึงจะผสมภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑ์" และชื่อเฉพาะได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ มีใช้พิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี ซึ่งเป็นความรู้เฉพาะทางมีใช้ความรู้ทั่วไปของสาธารณชนทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ดังนั้น การเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์จึงเป็นสารที่จำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งมากกว่านี้ แต่กระนั้นก็ตามเนื่องจากพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งต่างก็มีของจัดแสดงที่โดดเด่นหลายชนิดแตกต่างกันไป ไม่เฉพาะโบราณวัตถุที่พบจากแหล่งโบราณคดี และจัดแสดงเรื่องราวจากหลายสาขาวิชาทั้งธรรมชาติวิทยา วิทยาศาสตร์ มานุษยวิทยาและประวัติศาสตร์ รวมถึงพิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่อง ไม่เฉพาะโบราณคดี การเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์อาจทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากผู้บริหารของพิพิธภัณฑ์เหล่านั้น

ดังนั้น จึงควรลดขอบเขตการใช้เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ประเภทที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี จะเกิดประสิทธิผลมากกว่าเพราะใช้เพียงความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยและความรู้ทางภาษาซึ่งเป็นความรู้สากล แต่สำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยเห็นเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงจนจดจำลักษณะเฉพาะตัวของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงคือลายก้นหอยได้และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนั้นยังคงเป็นสารที่จำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งมากกว่านี้

แต่กระนั้นก็ตาม เนื่องจากพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดีแต่ละแห่งต่างก็มีของจัดแสดงที่โดดเด่นหลายชนิดแตกต่างกันไปไม่เฉพาะเครื่องปั้นดินเผา และจัดแสดงเรื่องราวโบราณคดีเฉพาะแต่ละแหล่ง/จังหวัด ไม่เฉพาะแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ดังนั้น การเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดีอาจทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากผู้บริหารของพิพิธภัณฑ์เหล่านั้น

๒. ข้อจำกัดทางการศึกษา

การศึกษาคำนี้เป็นการศึกษาป้าย แต่เนื่องจากไม่สามารถนำป้ายมาลงในเล่มวิทยานิพนธ์ได้ จึงใช้ภาพถ่ายเป็นเครื่องมือในการนำเสนอป้ายที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา จึงทำให้ไม่สามารถนำเสนอให้เห็นได้เหมือนอยู่ในสถานการณ์จริง นำเสนอได้ในบางมุม และมีความผิดพลาดในเรื่องสีที่แตกต่างกันทั้งจากมุกกล้อง แสงที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา ตลอดจนถึงสีเพี้ยนอันเกิดจากการบีบอัดข้อมูลผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

๓. ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

ป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกรุงเทพมหานครนั้น ยังมีภาพที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ประเภทสถานที่ท่องเที่ยว ที่แม้จะกล่าวถึงไว้แล้วในการศึกษาคำนี้แต่มิได้วิเคราะห์อย่างลุ่มลึกเป็นแต่เพียงตัวอย่างเปรียบเทียบ โดยเน้นศึกษาสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นหลัก ซึ่งในการเข้ารหัสเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์นั้นขึ้นอยู่กับ การเข้ารหัสแต่ละป้ายให้เป็นสารที่มีประสิทธิภาพในตัวเอง และขณะเดียวกันก็สามารถเชื่อมโยงกับภาพอื่นในระบบป้ายเดียวกัน เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพอันเป็นคุณสมบัติประการสำคัญของการทำให้เป็นสารสำหรับสาธารณชน

ดังนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำป้ายแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีบทบาทสำคัญเป็นด่านแรก ทั้งการทำหน้าที่ชี้ทาง แนะนำข้อมูลและเชิญชวนให้ท่องเที่ยว ทั้งยังเป็นป้ายที่มีการใช้ประโยชน์ในระยะยาว จึงควรทำการศึกษารหัสภาพอื่น ๆ ในป้ายชุดนี้ เพื่อให้ทราบข้อปัญหาอันจะนำมาสู่วิธีการแก้ไขให้เป็นระบบป้ายที่สามารถทำหน้าที่สนับสนุนการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ